

ILANGANI 3

Hivituyunik Ilihainiqmut

Naunaiyaqtuq tamaita ilhaqtut tuniyauyut pivikhaqautikhanginnik ilaugiami, ilaliutigiami, angikliyuumiriami ayuirhariamilu

Hivituyunik Ilihainiqmut tainiuyuq piyut naunaiyainiqmut piinariaqihimayuq tamainnut nutaqqanut tamarmikmut ilihainiqmut pinahuarutinga tuniyauyut ilihapkainiqmi sikuuqatimiknut, unalu ikayurutikhaq ihariagiyauyuq pipkaidjutigiamikni inuup ayuirhaniq ihariagiyaninnik. Inuit Qaujimagatuqangit qanuqtut ihumagiyaninnik—qangaraaluknitanik Inuit maligangit, atan'nguyangit, ilumuurutingit unalu tamaat nunaryuapta qanuqtut ihumagiyaninnik—piliuqtaa tunngavikhaq Nunavunmut ilaliutiyuq qanuqtut ihumagiyaninnik. Piliuqtuq unalu iliuraiyuq Inuit Qaujimagatuqangit qanuriliurninnga ilaliutiniqmut, aadlatqiimut nutaamut ilihimayangit unalu nakuutqiaq atuqtamiknik piyut ilaliutihimaniqmut, tunngaviyuq pipkaidjutaayumut inuuhinganut akuniraalukmut ayuirhaniq unalu piliuqtuq inmikmut ihariaginngit ilihaidjutinginnik iniqtiqtut.

Ilihaqtut sikuurialiqpaktut amigaittunik aadlatqiinguyunik ayuitamiknik pittaaqtamiknik, piumayanginnik unalu ihariagiyaninnik. Hivituyunik Ilihainiqmut pipkaidjutigiya pittarninnga sikuuqtittiit piliuriamik ihuatqamik hungiutiniq pinahuariami taimaa pipkaidjutigiami inuup ihariagiyaninnik ilhaqtunut iliharvikmikni. Ilaani, ilhaqtut ihariaginaqtuq hungiutiniqmik piyaqtauniq, aadlangurniq, iliurailuniluuniit ayuirhaniq tikinnahuaqtamiknik, unghaktumi ittuq ihumagiyaninnik, kihimi aadlangungitaa tamainnit pinahuaqtaminik umannga ayuirhagakhat. Ilaani, tamna ilhaqtut ihariaginaqtuq tuniqhaininnga umannga ilihainiqmut pinahuarutinga himmautikhamik piluni ihariaginaqtuq hilataanit ikayuutikhamiknik havaanilluuniit ihariaginaruknaqhiuq *Inuup Ilihaqtut Ikayuutikhamiknik Ihumaliurutimik (ISSP)*.

Tamna Piumayanginnik Aadlangurninngit Ilanganut 6 umannga Ilihainiqmut Maligaq

Nutaanguqhimayumi *Ilihainiqmut Maligaq* munarininngalu iniqtirinnganut Hivituyunik Ilihainiqmut ihariagiyaninnik pihimaniaqtut atan'nguyanit, unalu nunagiyanittumit DEA-ngit ittumi tamna nutaaq maligaq. Tamna atan'nguyaq munariniaqtaa ilhaqtittiit havaktut pitqutigiquplugu havaanginnik munariyaninniklu. Hapkuat havaangit ilaliutihimayuq ilitarninnga umannga ihariagiyaninnik ilhaqtunut uumunnga naunaipkainiq Ministamit. Iliharvikmi sikuuqtittiit, ikayuqtaupluni ilhaqtunut ikayuqtut sikuuqtittiit, piliurniaqtaa ISSP unalu sikuurvikmilu havaktunut munariniaqtaa pivalliani angirutinganiklu. Iliharvikmi havaktut munariniaqtait ISSP-ngit.

Minista angirutiqarniaqtaa tunigiami naunaipkainiq talvunga qanuqtut ittuq "ihumagilluaqtauyut ikayuutikhat unalu naunaiyainiq." Naunaiyaiyuq unalu tuniluni maliktakhangit hapkuat aadlatqiiktut hungiutigiyangit akhuurutayumik hivumuuqniq iharhigiami naunaittiaqninga timiqutigiyanginnut. Tunigiami

nakuuyumik ihuaqninganik tamainni nunaptikni unalu ikayuqniaqtuq naunairiami havaangit ihuaqtumik unalu nakuuyumik tuniyauyut, tamna Ministauyuq anginnarialik tunigiami naunaiyaivikhanganik kitut nakuuyut unalu ikayuutauniaqtut pitqutigiquplugu ukununnga ISSP-mik. Ihumaliurutit pitqutigiquplugu ukununnga ikayuutauyut hungiutiginiqmulluuniit ikayuutauyut unalu iliharutingillu ilihaqtunut, unalu ihumaliurutit pitqutigiquplugu ukununnga ihumagilluaqtauyut ikayuutit naunaiyainiqluuniit ilihaqtunut inniaqtuq Ministami naunairiami quullitqamik kiutaaqniq hapkununnga ihumaliurutit.

Ihuiguutigiyut umannga ihumaliurutit piliuqtut ukunanit iliharvikmi havaktut piyut ISSP-mut pittaarhimmaaqtuq. Una ihuiguutigiyut havaanga munariyauniaqtuq havakvinganit, kihimi ihuiguutinga ihumaliurutit piliuqtauniaqtuq ihuaqtumit pingahuuyumit ilaayumit. DEA-ngit pilimaiqtait munarininngalu iuharhaininnga titiqqiqininnganut qanuriliurutingit ihuiguutiniqmut.

Tamna tikinnahuaqtangit hapkuat piumayanginnik aadlangurninngit

- Naunaiyaqtuq angayuqqaanguyunut ilihaqtunullu kangirhigiami maligangit unalu qanuriliurutikhat ilihaidjutimut ilihaqtunut nakuuyumik pigiamikni, qanuqtut havaktuq kinalu munariyakhaq pivallianiqmut unalu iniqtirinnganut- ISSP-luaqmut kihimi. Una ilaliutihimayut tikinnahuarutingit angikliyuumiriami unalu ihuaqhilugu qanuritaakhaanik ilagiiktunik ilauniq, unalu qaitquiyuq tunngahuktittiuqlu angayuqqaanguyunut hivulliqpaami ikayuqtiuyut nutaqqamiknut uumani havaami. Ilaupkaininnga angayuqqaanguyunut uumani ilihainiqmut nutaqqangit tamainnut munariyakhaq, unalu pimmariktumik piyukhaq iuharhigiami ayurnaigiami ilagiiktut kitut piumayanginnik uqarlunilu.
- Piliuqtuq qanuriliurutingit kiutaaqniqmut, unalu havaangit Hivituynik Ilihainiqmut naunaittiaqtumik tamainnut ilaayunut amigaitqiamiklu ikayuutauniaqtut.
- Pipkaiplugu munarininngalu pivallianiqmut, angirutimik unalu iniqtirinnganut naunaittiaqtumik unalu kingulliqpaami alganganut hivuniqmi havaktunut ilihainiqmut ayuittiaqtut. Piliuqtuq naunaittumik havaangit unalu havaangit sikuuqtittiinut pitqutigiquplugu ukununnga ISSP-nik.
- Ihuaqhilugit sikuurianginnaqtauninnga, iliaqtut iniqtiqingit, qayangnaqniqmut munariniq piliuriamilu qilaminnaq ihuatqiamiklu ihumaliuqniq.
- Naunaiyaqtuq atuqtakhangit, ikayuutingit unalu ikayuutit piinariaaqihimayut naunaittumik piliuqhimayut, ihuaqtumik tuniqhahimayut, tamnalu piinariaaqinunnga ukunanit ayurhautiqangittuq.
- Ihuaqhilugit munarininnga, katitiqinunnga uqaqningalu nampanganiq naunaitkutunik, talvuuna pipkaidjutiniaqtaa nakuuyumik kangirhiyut kiudjutinganik iliaqtunut ihariagiyanginnik.
- Piliuqtuq ihuiguutigiyut havaanga talvuuna havakvinga tunittaaqtuq ihariagiyauyuq ikayuutunik.
- Ikikliyuumiqtaa havaangit tadjja akhuraaluk havaktut DEA-tkut katimayiingit, pipkaidjutiuyut DEA-ngit ihumagiami aadlat akhuurutauyumik qanuriliurutingit unalu ihumaliurutit. DEA-ngit inniaqtuq ilaayumik ikayuqtiuyut nunamiknut pimmariktumik piluni ukununnga atauttumut tikinnahuaqtangit Hivituynik Ilihainiqmut, unalu pitquyauyut atuqtakhanginnut angayuqqaanut ilauninnganut naunaitkutikhanganullu. Una piyut akhuurutauyumik pidjutinga nunagiyamikni munariniqmik an.

Qaffuyut qanurittumik taimaa naunairiaptikni tamna Hivituynik Ilihainiqmut hakugiktunik unalu nakuuyumik piyuq iliharviptikni. Making aadlangurninngit ukununnga maligaq nakuuyumik tunigiami havaangit munariyanginniklu akhuurutauyut hivulliqpaami talvannga piyakhaq. Iniqtirinnganut hapkuat aadlangurninngit maligaqmi piliurniaqtuq nutaanguqtiqhimayumi maligat, ilihaidjut unalu havaktuting havauhikhat.